

Söğüt

Türk Edebiyatı Dergisidir

YIL 5 - SAYI 28

TEMMUZ - AĞUSTOS 2024

(İki ayda bir yayımlanır)

KURUCUSU

Nevzat Kösoğlu

**ÖTÜKEN NEŞRİYAT A.Ş. ADINA
İMTİYAZ SAHİBİ**

Ertuğrul Alpay

**ÖTÜKEN NEŞRİYAT A.Ş.
GENEL YAYIN YÖNETMENİ**

Göktürk Ömer Çakır

BASKI

Çınar Matbaacılık ve
Yayın Sanayii Ticaret Ltd Şti
Yüzyıl Mah. Matbaacılar Cad.

Ata Han Nu: 34 K: 5

Bağcılar-İstanbul

Tel: (0212) 628 96 00

Sertifika Nu: 45103

YILLIK ABONELİK BEDELLERİ

2024 Yılı Abonelik Bedeli-1000 ₺

ISSN

2687-6523

ABONELİK

www.sogutdergisi.com/abonelik

SÖĞÜT DERGİSİ

GENEL YAYIN YÖNETMENİ

Sinan Terzi

YAYIN KURULU

Asuman Demir Yılmazzer

Feyza Ay

Merve Sevde Selvi

M. Tuğrul Çolak

Rana Senanur Doğan

DANIŞMA KURULU

Ayşegül Büşra Paksoy

Bahtiyar Aslan

Cengizhan Orakçı

Oğuzhan Murat Öztürk

Senail Özkan

Şerif Aydemir

İLETİŞİM

sogut@otuken.com.tr

GRAFİK TASARIM

Ötüken

Abonelik bağlantısına
gitmek için kare
kodu telefonunuza
okutabilirsiniz.

Sögüt'te neşredilen nesir ve şiirlerin tüm yayın hakları Ötüken Neşriyat A.Ş.'ye aittir. Matbu veya dijital başka mecralarda kullanımları, yayınevinin iznine tabidir.

Sevgili Sögüt ailesi, yazılarınızı Times New Roman fontunda, 12 punto, 1.15 satır aralığında iki yana yaslı bir şekilde gönderebilirsiniz. Referans vereceğiniz metinler için Chicago dipnot ve kaynakça sistemini kullanmanızı rica ederiz.

Güftesi ve bestesi Türk sanat musiki-sinin büyük sanatkârlarından Zeki Müren'e ait olan Uşşak makamındaki sadece bir dörtlükten oluşan şarkı, duyanların, bilenlerin gönül tellerini yıllardır titretir:

*"Bir gönül hikâyesi anlatırdı gözlerin...
Uzaklarda olsan da senin, kalbimde yerin"*

Uşşak makamı tarihi seyri içerisinde revaçta olan temel makamlardan biridir. Uşşak, kelime anlamı olarak âşıklar manasını da taşıdığından ağır başlı tavrıyla insan ruhunun derinliklerine seslenir. Şatafattan, gösterişten, riyadan, kibirden uzak, derdi olan, dertlilere yoldaş ve hatta sadece mensubu olduğu topluluğun, milletin değil dünyanın geri kalanının da derdiyle dosttur.

Bu sayıyı takdime neden böyle başladığımı merak edenler olacaktır muhakkak. Bir yazarı bir makama benzetecek olsam merhum Refik Özdek benim için Uşşak makamı olurdu sanırım. Söğüt'ün 28. sayısının kapağına ismini taşımış olmakla bahtiyarız. Türk edebiyatına, Türk kültürüne, Türk irfanına onca hizmeti, o kadar sessiz ve derinden görünür, yalan dünyadan usulca el çekmiştir ki bu ancak uşşaklardan birine mahsus tavır olabilirdi. İşin içinde aşk olmadan ciltler dolusu ansiklopediler, deneme ve inceleme kitapları, telif romanlar, hikâyeler, şiirler, dünyaca tanınan Cengiz Aytmatov, Alexis Carrel, Gérard de Nerval, Pierre Benoit gibi yazarlardan yaptığı tercümelemler vücut bulamazdı. Hiç şüphesiz Refik Bey haza bir aşk adamıydı, âşıklardandı. Sadece Cengiz Aytma-

tov tercümelemleri bile adını altın harflerle Türk edebiyat tarihine yazdırması için yeterli olacak bu büyük isim hakkında bugüne kadar neler yazıldı diye baktığımızda artık alışmaya başladığımız bir büyük sessizlik karşıladı yine bizi. Bir elin parmaklarını geçmeyecek genç akademisyenin tez çalışmaları da olmasa vefatından sonra hakkında edilmiş tek kelam yoktur desek yeridir. Bir ihtimal bu büyük sessizlikte vefasızlık veya görmezden gelmeden ziyade Refik Bey'in, Mehmet Akif'in mısralarında geçen tavra sahip olmasının da etkisi olması kuvvetle muhtemeldir.

*"Toprakta gezen gölgeme toprak çekilince
Günler şu heyulayı da er geç silecektir
Rahmetle anılmak ebediyet budur amma
Sessiz yaşadım kim beni nereden bilecektir?"*

Bu soruya yeterli bir cevap olmadığını farkında olarak yine biz bileceğiz. Bu sayıda yer alan dosyayı geç kalmış bir başlangıç, bir avuç vefakâr akademisyenin çabalarına mütevazı bir destek olarak görüp daha ne yapabiliriz diye kafa yormaya devam edeceğiz. Çünkü Refik Özdek ortaya koyduğu eserlerle bunu fazlasıyla hak eden bir kalem erbabıydı. Aziz ruhu şad olsun.

Çeviri ve çevirmenleri konu aldığımız tema dosyamız da en az Refik Özdek dosyası kadar emek mahsulü. Bu sayımıza katkı veren kıymetli isimlere ayrı ayrı teşekkürü borç biliriz. Söğüt kendi mecrasında, her geçen gün gürleşen sesiyle, siz değerli okurlarımızın destekleriyle yürümeye devam ediyor.

İÇİNDEKİLER

- DOSYA:**
REFİK ÖZDEK
- REFİK ÖZDEK ANISINA ALMILA
ÖZDEK İLE HASBİHAL
SİNAN TERZİ / 8
RANA SENANUR DOĞAN
- REFİK ÖZDEK'İN ESERLERİNDE
GELENEK, MODERNLEŞME VE
KİMLİK SORUNSALI
ÖMER FARUK ATEŞ / 19
- DOKUZ KAPININ TEK ANAHTARI:
REFİK ÖZDEK HİKÂYESİ
ASUMAN DEMİR YILMAZER / 30
- YAZARLIĞIN GÖLGESİNDE KALAN
BİR ŞAİR: REFİK ÖZDEK
İBRAHİM DAŞ / 35
- BİR ZORUNLU GÖÇ ROMANI:
OCAĞIMIZ SÖNMESİN
BAHTİYAR ASLAN / 45
- ÇAĞININ DIŞINDA:
REFİK ÖZDEK'İN
"ÜÇ DİLEK OYUNU"
HİKÂYESİ ÜZERİNE
HASAN SAKIN / 52
- REFİK ÖZDEK'İN *OCAĞIMIZ*
SÖNMESİN'İ İLE GÖÇ
AYŞE CEYLAN GÜNEŞ / 57
- TEMA:**
DİL İLE GERGEF İŞLEYENLER:
ÇEVİRİ/ÇEVİRMENLER
- EDEBÎ ÇEVİRİNİN ZORLUKLARI
TAMER GÜLBEK / 64
- ROLAND VE ASPREMONT:
9 YÜZYIL ÖNCESİNDEN
AVRUPA KAHRAMANLIK
DESTANLARI VE ÇEVİRİLERİ
MEHMET ALİ KILIÇBAY / 70
- CEMİL MERİÇ: TENKİT VE
TERCÜMENİN BESLEDİĞİ
MÜTEFEKKİR
SELÇUK ATAY / 75
- MEHMET ALİ KILIÇBAY İLE *ŞİFACI*
KRALLAR ÇEVİRİSİ ÜZERİNE
BİLAL ERİMEZ / 84
- BİZE GÖRE ÇEVİRİ YAPARKEN
ÖNEMSENMESİ GEREKEN EŞASLAR
ALİ GÜNVAR / 90
- EDEBİYATIN SİHİRLİ
ELLERİNDEN: SEVİN OKYAY
İLE ÇEVİRİ SANATI
UĞUR KILINÇ / 93
- DENEME**
- ZEHİR GİBİ FİKİR
HALİT SELİM DÖNMEZ / 107
- YAŞAMIN İNATÇI BURGAÇLARI:
ALEXIS YA DA BEYHUDE
MÜCADELE
AYŞE ŞAHİN / 115
- YALNIZLIĞIN KIYISINDA
DÜŞÜNCELER
ERSİN BAYRAM / 126
- ELEŞTİRİ GÜNLÜĞÜ
ORÇUN ÜÇER / 149
- MURAT SERDAR
ÇAKIROĞLU'NUN
UYGUNSUZ ADIMLAR'I
İSMAİL KILINÇ / 162
- ÇİVİSİNDEN DÜŞEN ÇERÇEVELİ*
RESİMLER - KARŞILAMALARA,
UĞURLAMALARA VE
SARILMALAR DAİR-
MERVE SEVDE SELVİ / 173
- HİKÂYE**
- BACAK
AYSEL ERTAN / 99
- İYİ GECELER DÜNYA
BÜŞRA TÜMKAYA / 110
- TER
FATMA YAVUZ / 119
- CANIM ÇOK SIKILIYOR,
BAŞKANI VURALIM İSTERSENİZ
HÜSEYİN KILIÇ / 133
- ALACA'DA ULUYAN KURT
KADER KÖMÜRCÜ / 143
- A. BEY'İN MEKTUBU
MEHMET GÜL / 157
- GÖÇ DEDİĞİN HiÇ BITMEZ
MURAT ÇATALKAYA / 168
- 7, 17 VE 27
ÖZAY ERDEM / 179

- PAPAZ ERIĞİ 20 LİRA!
SAFİYE BİLGİN / 192
- UZUN YOL RÜYASI
SEVDA ALTINKAYA / 213
- DOMATES, PATATES
VE KARA SİNEK
SINAN TERZİ / 219
- ŞİİR**
- SONNET 17-18.
17-18. SONE
**WILLIAM SHAKESPEARE-
ALİ GÜNVAR / 97**
- KEÇİ DİKMESİ
MURAT ÇETİN / 105
- ŞİİRİN RESSAMLIĞI, SİSİFOS
SÖYLENİ VE ÖLÜME DAİR
ÖZKAN KAYA / 109
- YENİLMEK İÇİN
KOŞTUĞUMUZ SABAHLAR
AHMET SEFA YALÇIN / 114
- İŞARET PARMAĞI
SAMET ŞAHOĞLU / 118
- BİZİM
**KARAKOYUNLU CİHANŞAH
OĞLU PİR BUDAK-
MEHMET ÇALIŞKAN / 124**
- SARHOŞLUK ŞARKISI
**WILLIAM BUTLER YEATS -
MİRZA ŞAHİN / 132**
- ÇUBUKTAN ÜREYEN
FİDANA REDDİYE
İBRAHİM DAŞ / 142
- BOŞ ODA
ASYA BALMUMCU / 148
- İNSAN CELLADINI
İÇİNDE TAŞIR
ELİF BURCU ÖZKAN / 156
- UZAKTAKİ ÇOCUKLAR İÇİN
YOL ARAYIŞLARI
MEHMET YILMAZ / 160
- KURTARILMIŞ BİR
ESİR MEKTUBUNDAN
ÇÖZÜLENLER
ÖMER BERKAY AYLA / 166
- BİLEĞLENEN BIÇAK YAHUT
DUVARDA ASILI DURAN TÜFEK
SÜREYYA ALTUNKARA / 172
- VAZGEÇMENİN KISA MAZİSİ
NECİP FAZIL KIZILKAYA / 176
- RÎTE DE SORTİE
(ÇIKIŞ RİTÜELİ)
DENİZ SCHWARZWALD / 185
- ÇEYREK MÛNACAT
MUHAMMED MÛNZEVİ / 190
- KARŞIDAN KARŞIYA
GEÇERKEN
ÖMER FARUK KARLI / 197
- BİT YENİĞİ
ALEYNA TARAN / 203
- BİLDİRİM SESLERİNİN
AHLAKI
M. TUĞRUL ÇOLAK / 218
- SÖYLEŞİ**
- FATMA NUR UYSAL PINAR İLE
MİYASE ÇIKMAZI ÜZERİNE
ZEYNEP SAYMAN / 199
- İNCELEME**
- GALEBE ÇALGISI'NA
VARAN YOLDA
MUHAMMED MÛNZEVİ'NİN ŞİİRİ
TANER SARITAŞ / 186
- TOPLUMSAL ÇÜRÜMENİN
İZİNDE ABUS: BİR
DİSTOPYANIN ANALİZİ
BÜŞRA ÇARKACI / 204

DOSYA:
REFİK ÖZDEK

REFİK ÖZDEK ANISINA ALMILA ÖZDEK İLE HASBİHAL...

■ SİNAN TERZİ-RANA SENANUR DOĞAN

Refik Özdek kültür ve edebiyat tarihimizde önemli bir yere sahip olmasına rağmen hak ettiği ilgiyi görmemiş isimler arasında yer alıyor. Hem kaleme aldığı eserler, yaptığı çeviriler ile hem de içinden geçtiği dönemde kültür dünyasına yaptığı katkılarla unutulmaması gerektiği kanaatindeyiz. Bu sebeple biraz daha yakından tanıyalım isteriz. Okurlarımız için bir Refik Özdek portresi çizer misiniz? Kitaplarında hangi temalara yer verirdi; bu temaların kaynağı nedir?

Öncelikle size çok teşekkür ederek başlamak istiyorum. Babamın Ötüken Yayınevi ile çok güzel, gönül ve fikir birlikteliğine dayalı bir ilişkisi oldu ve babamın vefatından sonra hâlâ devam ediyor. Artık böyle ilişkiler var mı? Hiç sanmıyorum. Babamın vefatından sonra annem yayınevine hep gelirdi; iş ilişkisi için değil, on yıllarca devam eden dostluk

REFİK ÖZDEK'İN ESERLERİNDE GELENEK, MODERNLEŞME VE KİMLİK SORUNSALI

■ ÖMER FARUK ATEŞ

Refik Özdek, 1970'li yıllardan itibaren Türkiye'nin kültür, sanat ve düşünce hayatına çeviri ve telif eserleriyle katkıda bulunmuş önemli bir isimdir. Özdek'in edebî eser üreten sanatçı kimliği, her ne kadar gazetecilik ve çevirmenliğinin gölgesinde kalmış olsa da Türk edebiyatını yakından takip eden okurlar onun şiir, roman, hikâye gibi çeşitli türlerde eserler kaleme alan çok yönlü bir sanatçı olduğunu eserlerinden bilecektir. Yine de Özdek'in roman ve hikâyeleri üzerine yüksek lisans tezi hazırlamış bir edebiyat araştırmacısı olarak onun telif eserlerinin hem genel okuyucu kitlesi içerisinde hem de akademi dünyasında hak ettiği ilgiyi görmediği kanaatinde olduğumu da belirtmeliyim.¹ Bu nedenle yazının esas konusu olan gelenek, modernleşme

¹ Özellikle son on yılda Refik Özdek hakkında lisansüstü tez düzeyinde akademik

DOKUZ KAPININ TEK ANAHTARI: REFİK ÖZDEK HİKÂYELERİ

■ ASUMAN DEMİR YILMAZER

Refik Özdek hikâyeleri ile Türk edebiyatında yer edinmiş isimlerden biridir. Onun hikâyelerinde ana bir tema hâkim olmamakla beraber her hikâyesi kendi düzenini oluşturarak okuyucuya yeni bir dünyanın kapısını açar. Bu bağlamda iki hikâye kitabında bulunan toplam dokuz öykünün dokuz ayrı dünya oluşturduğunu söylemek mümkündür. Her hikâye kendi içinde bir tema işlemenin yanı sıra bazı olguların sorgusunu da yapar. Örneğin *Yüreğim Yanardağ* kitabında yer alan “Elma Kız” hikâyesi okuyucuyu epistemolojik felsefeye yönlendirir. Bilginin sınırsızlığı, deneyimlenebilir ve gözlemlenebilir oluşu bu hikâye ile sorgulanır. Bu sorgu çocukluk anıları ile bezenmiş hikâyede köyde yaşayan bir çocuğun dışarıdan köye gelen bir aile ile farkındalığının değişmesiyle verilir. Hikâyenin kahramanı Mehmed televizyon ekranında oyna-

YAZARLIĞININ GÖLGESİNDE KALAN BİR ŞAİR: REFİK ÖZDEK

■ İBRAHİM DAŞ

Her edip, kaleme aldığı eserlerinin toplamıdır. Romanlarında, çevirilerinde, hikâyelerinde, şiirlerinde mutlaka bir *etkilenme endişesi* taşır. Bu durum farklı türdeki eserlerin birbirleri arasındaki diyaloga kadar varabilir. Örneğin daha çok romancılığı ile ön plana çıkan Kemal Tahir'in şiirle meşgul olduğu bir dönem de mevcuttur. Ancak öykündüğü ve üzerine çıkamayacağını, şiir türünde onu aşamayacağını düşündüğü Nazım Hikmet'in üstünlüğünden dolayı bu uğraş bir dönem ile kısıtlı kalır. *Hür Şehrin İnsanları* romanında "Murat" karakteri üzerinden şiir ile irtibatına otobiyografik bir gönderme de yapar. "Endişe" kavramı edebî yazar yürüncesinde mutlaka *arayış* ile irtibatlıdır. Bu "arayış" macerası şahsiyet kazanıp ayırt edici bir hâl olsa bile devam eder. Ancak olgunlaşan edebî kimlik artık kendi süzgecini, potasını kullanmaya başlar. Kendi evreninden, izleğinden yola çıkarak anlamlandırmayı

BİR ZORUNLU GÖÇ ROMANI: OCAĞIMIZ SÖNMESİN*

■ BAHTİYAR ASLAN

Türk tarihinin son iki yüz küsür yılı “sürgün” ve “göç”, ötesi “zorunlu göç”, “katliam” ve “soykırım” kavramları üzerinden okunabilir; daha doğrusu böyle bir okumaya tabi tutulması bir gerekliliktir. Geçtiğimiz yüzyıl, Sovyet Rusya’nın, Türkistan Türklüğüne yaptığı zulümlere ve bu zulümlerin bir neticesi olarak sürgünlere, zorunlu göçlere, katliamlara, soykırımlara sahne oldu. Bu sürgünlerin bir kısmı, mesela Kırım ve Ahıska’da olduğu gibi, doğrudan bir coğrafyayı Türklerden arındırmak amacıyla gerçekleştirilmiştir. İlaveten Tataristan’dan Özbekistan’a hatta Afganistan’a kadar, Sovyetler, elinin uzandığı her yerde Türk aydınlarını çeşitli bahanelerle sürgüne göndermiş veya kurşuna dizmiştir. Sürgüne giden hiçbir Türk aydınının sağ dönmediği

* Refik Özdek, *Ocağımız Sönmesin*, Ötüken Neşriyat, İstanbul, 2020.

ÇAĞININ DIŞINDA: REFİK ÖZDEK'İN “ÜÇ DİLEK OYUNU” HİKÂYESİ ÜZERİNE

■ HASAN SAKIN

Asıl verimlerini 1970'lerden sonra ortaya koyan Refik Özdek yaşadığı dönemin ana akım sanat anlayışından farklı bir yol tutturmuş yazarlarımızdandır. Bu yönelim onun ihmal edilmiş sanatçılar arasında yer almasına yol açan etkenlerden biri olarak değerlendirilebilir. Tanzimat'ın birinci nesliyle bazı ortak noktaları olan yazar (gazetecilik, sanatı toplumsal sorunların irdelendiğı bir alan olarak inşa etme, vb.) arı bir Türkçeyle şiir, roman, hikâye gibi türlerde eser vermiştir. Tabiat sevgisi, teknolojinin kötüye kullanımına yönelik eleştiri, aşk, milliyetçilik, eğitim, insan psikolojisini etkileyen korkular, köy-kent çatışması, geri kalmışlık gibi konuları ele alan yazar eserlerinde genellikle didaktik bir noktada durur. Bu da onun sanata açık şekilde toplumsal bir sorumluluk yüklemesiyle ilişkilidir. Sanatının estetik yönüne zarar verse de

REFİK ÖZDEK'İN OCAĞIMIZ SÖNMESİNİ İLE İÇE GÖÇ

■ AYŞE CEYLAN GÜNEŞ

“Göç içimizdir.”

Cahit Zarifoğlu

Herkesin kendini daha yakın hissettiği, okumaktan hoşlandığı bir Edebî tür vardır. Edebî türler içinde benim en çok ilgimi çeken tür romanlardır. Romanlarda kurmaca veya gerçek kesitlerin etkili bir anlatımla okuyucuya sunulması okuyucunun dünyasında yepyeni kavramlar oluşturabilmesi gibi romanın insan hayatına dokunduğu noktalar bir okuyucu olarak daima ilgimi çekmiştir. Eline kalemi alan herkesin yazamayacağı kadar derinliği olan roman, iyi bir gözlem yeteneğinin yanı sıra olay örgüsünü sağlam bir akışta organize edebilme yeteneği de gerektirir. Çünkü roman, bir anlık kurguyla ortaya çıkmış mekanik bir tür değildir. Mutlak bir düşünme süreci, düşünceyi yaşamla bağ-

TEMA:

DİL İLE GERGEF

İŞLEYENLER:

ÇEVİRİ/ÇEVİRMENLER

EDEBÎ ÇEVİRİNİN ZORLUKLARI

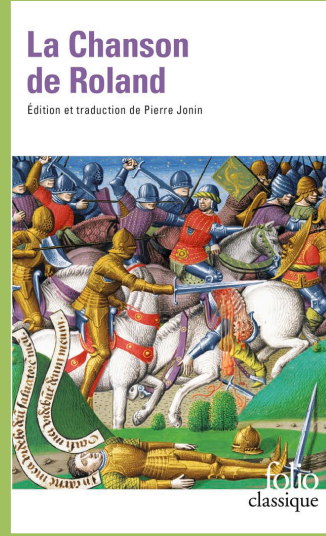
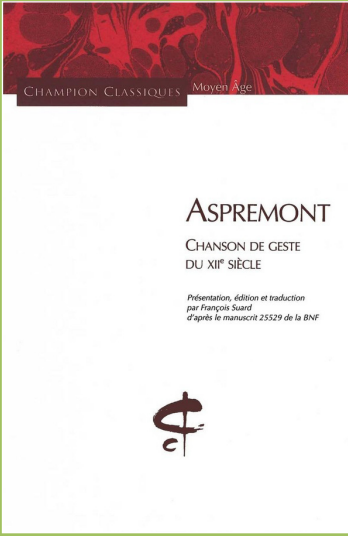
■ TAMER GÜLBEK

Edebî çeviriyi ve zorluklarını anlatan bu yazıda okuyana zevk verme-ye yönelik bir fıkra ya da deneme tarzından ziyade, onu bilgilendirmeyi önceleyen yarı-akademik bir makale tarzını benimsediğimi itiraf ederek başlamalıyım sanıyorum. Bu nedenle amacı eğlenerek öğrenmek olan okurdan daha şimdiden affımı diliyorum.

İşe çeviri faaliyetine ilişkin tanımlarla başlamak uygun olacaktır, diye düşünüyorum.

Çevirmenlik genel anlamıyla bir dildeki yazılı veya sözlü herhangi bir ifadeyi bir başka dile aktarma işi olarak tarif edilir. Türkçede “çevirmen” kelimesi hem sözlü hem de yazılı çeviri yapan kişi için ortak olarak kullanılır. Ancak dilimizde ayrıca “mütercim” ve “tercüman” kelimeleri de bulunur. Yazılı metinlerin bir dilden başka bir dile

ROLAND VE ASPREMONT: 9 YÜZYIL ÖNCESİNDEN AVRUPA KAHRAMANLIK DESTANLARI VE ÇEVİRİLERİ

■ MEHMET ALİ KILIÇBAY

Avrupa'nın batısında özellikle de bugün Fransa adını taşıyan topraklarda yeni bir edebî tür ortaya çıkmıştır. *Chanson de geste* adını taşıyan bu manzum eserler, gerçek veya efsanevi kahramanların, ailelerin veya hanedanların gerçek veya hayalî kahramanlık hikâyelerini terennüm etmektedirler.

Chanson, Latince'den türeyen Fransızca bir kelime olup aslında şarkı veya terennüm edilen sözler anlamına gelmektedir. Ancak sözünü ettiğimiz kahramanlık hikâyeleri özellikle *troubadour*lar (özellikle soylu konak ve saraylarında müzik eşliğinde hikâyeye anlatan ozanlar) tarafından makamlı bir şekilde söylendikleri için bunlara şarkı denilmiştir. Ama zaman içinde anlam kayması yoluyla bu manzum destanlara da *Chanson* denilmiştir.

CEMİL MERİÇ: TENKİT VE TERCÜMENİN BESLEDİĞİ MÜTEFEKKİR

■ SELÇUK ATAY¹

Tanım ve Tespit

“Yabancı dil bilen herkes haindir,
Yabancı dil bilmeyen herkes cahildir.”
Sosyoloji Notları

Gerçek Cemil Meriç kimdir? “Mahalle” ahalisinin ağır iltifatlar içeren klişe sözcükleri mi tanımlar Cemil Meriç’i, yoksa bir iki kelimeyle göstermelik dahi olsa bu gönlü geniş ve genişliği nispetinde müstağrip olan zekânın çalışma şevkine ortak olmayı beceremeyen bir “diğer mahallenin” kıskançlıkları mı? Şüphesiz bunlardan hiçbiri Cemil Meriç’i etraflı bir şekilde anlamaya / tanımlamaya yetmeyecektir. O hâlde veri-

¹ Doç. Dr., Karabük Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü.

MEHMET ALİ KILIÇBAY İLE ŞİFACI KRALLAR ÇEVİRİSİ ÜZERİNE

■ BİLAL ERİMEZ

Hocam, öncelikle, yazar ve akademisyen kimlikleriniz haricinde çevirmen kimliğiniz hakkında bir soruyla, kısa bir girizgâh yapmak istiyorum. Çeviri yapmaya ne zaman ve nasıl karar verdiniz? Bu yolculuk nasıl başladı?

70'lerin sonu 80'lerin başı, doktora tezimi yazıyordum. Elbette en temel kaynaklarımdan birini de Marc Bloch'un *La Société Féodale*'i (*Feodal Toplum*) meydana getiriyordu. Üstada hayran, kitaba âşık oldum ve kendi kendime "Bunu çevirmeliyim," dedim. Tezimin yazılması, savunulması filan bittikten sonra ilk işim bu çok değerli kitabın çevirisine girişmek oldu. Ama evdeki hesap çarşıya nadiren uyduğu için bu iş beni çok yordu. Bir kere feodalite bizim geçmişimizde hiçbir biçimde

BİZE GÖRE ÇEVİRİ YAPARKEN ÖNEMSENMESİ GEREKEN ESASLAR

■ ALİ GÜNVAR

Çeviri yapma konusunu ele alırken, bir çevirmenin, yaptığı çeviri ne kadar bir hukuk ya da diplomasi metni değilse (hatta hukuk ya da diplomasi metni olduğu zaman bile), tam bir çeviri yapmasının mümkün olmadığı kabulü ile başlamak gerektiğini düşünüyorum. Zira hiçbir dil diğer bir dil ile tam ve eksiksiz bir mutabakat (örtüşme) halinde değildir ve böyle olması da beklenemez.

Evvelimirde, örneğin İngilizcede “it rains cats and dogs” ifadesini Türkçeye “kedi, köpek yağıyor” biçiminde çevirirseniz anlatımı olmayan bir çeviri yapmış olursunuz. Doğru anlaşılabilmesi için, bu ifadeyi “bardaktan boşanırcasına yağmur yağıyor” biçiminde çevirmeniz gerekmektedir. Çünkü Türkçede nitelenen “yağmurun yağma biçimi” iken İngilizcede “yağmurun yağmasının insan ve diğer canlıların ilişkisi

EDEBİYATIN SİHİRLİ ELLERİNDEN: SEVİN OKYAY İLE ÇEVİRİ SANATI

■ UĞUR KILINÇ¹

Sevin Okyay, Türkiye'nin en saygın çevirmenlerinden biri olarak edebiyat dünyasında derin izler bırakan bir isim. Harry Potter serisinin Türkçeye kazandırılmasındaki başarısıyla geniş bir okur kitlesine ulaşan Okyay, sadece çevirmen kimliğiyle değil, aynı zamanda yazar, gazeteci ve radyo programcısı olarak da tanınıyor. Edebiyatı ve kültürü derinlemesine anlayan ve bunları başarıyla aktarabilen Okyay, çeviri edebiyatının Türkiye'deki en önemli temsilcilerinden biri.

Bu röportajda, Sevin Okyay ile çeviri dünyasındaki deneyimlerini ve fikirlerini konuşacağız. Çeviri edebiyatının derinliklerine inerek, Okyay'ın engin bilgi ve birikiminden faydalanma fırsatı bulacağız.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, İletişim Fakültesi, Radyo Televizyon Ve Sinema Bölümü.